

NAMAZIN VACİBLERİ

Namazın vacibleri

Soru: Namazın vacibleri nelerdir?

CEVAP

Namazın vacipleri şunlardır:

- 1- Fatıha suresini okumak.
- 2- Fatıhadan sonra bir sure veya en az üç kısa âyet okumak.
- 3- Fatıhayı sureden önce okumak.
- 4- Fatıhadan sonra okunan sureyi, farzların birinci ve ikinci rekâtlarında, sünnetlerin her rekâtında okumak.
- 5- Secdeleri birbiri ardınca yapmak.
- 6- Fatıhayı sünnet ve vacip namazların her rekâtında bir kere okumak.
- 7- Üç ve dört rekâtlı namazların ikinci rekâtında oturmak.
- 8- İkinci rekâta teşehhüdden fazla oturmamak.
- 9- Secdede burnu alını ile beraber yere koymak.
- 10- Teşehhüdde iken Ettehiyyatü'yü okumak.
- 11- Tadil-i erkana riayet etmek.
- 12- Namazın sonunda, selam vermek.
- 13- Vitir namazının son rekâtında, Kunut duası okumak.
- 14- Bayram namazlarında tekbir getirmek.
- 15- İmamın sabahın farzını, cuma, bayram, teravîh ve Ramazanda vitri kıldırırken, bir de akşamla yatsının farzının ilk iki rekâtında yüksek sesle okuması.
- 16- İmamın ve yalnız kılanın öğle ve ikinci farzlarında ve akşamın üçüncü, yatsının üçüncü ve dördüncü rekâtlarında sessiz okuması.

Vacibi terk etmek

Soru: Namazda müekked sünnetleri ve vacibleri terk etmek tahrimen mekruh olduğu, sünnet terk edilerek kılınmış namazı iade etmenin sünnet, vacib terk edilerek kılınan namazı da, iade etmenin vacib olduğu kitaplarda yazılıdır.

Fâtıha vacibini terk etmekle, zammı sûre vacibini terk etmek arasında fark var mıdır?

CEVAP

Evet, vardır. Fâtıha ve zamm-ı sûre okumak vacibdir. Fakat Fâtıha'nın vacibliği daha kuvvetlidir. Fâtıha terk edilse, namazın iadesinin vacibliği daha kuvvetlidir. (Dürer Gurer)

Ettehiyyatü okumak

Soru: Teşehhütlerde oturmak ve Ettehiyyatü okumak vacib midir?

CEVAP

Birinci teşehhütte oturmak vacib, ikinci teşehhütte Ettehiyyatü okuyacak kadar oturmak, farzdır.

Birinci teşehhütte Ettehiyyatü okumak **sünnet**, ikincide ise **vacib**dir. Birinci teşehhütte Ettehiyyatü okumaya vacib diyen âlimler de olmuştur.

TA'DİL-İ ERKÂN

Soru: Namazda **ta'dil-i erkân** dört yerde mi, beş yerde midir? Kıyamda da, hareketsiz ve sakin durmak ta'dil-i erkândan değil midir?

CEVAP

Ta'dil-i erkân, rükû, iki secde, kavme ve celsede, her uzuv hareketsiz ve sakin olup, bir miktar durmak demektir. İki secde bir kabul edilince dört yerde denir, ayrı kabul edilirse **beş yerde** denir. Sayısından çok, nerelerde hareketsiz durulacağını bilmek önemlidir.

Kıyamda da hareketsiz durmak, sağa sola sallanmamak gerekir. Bu herkesçe yapıldığı için kıyam, ta'dil-i erkân arasında bildirilmemiştir. Son teşehhütte oturmak da farzdır. Ama herkes hareketsiz oturduğu için, ta'dil-i erkân arasında bildirilmemiştir.

Soru: Namazda **tadil-i erkana** riayet nasıl olur?

CEVAP

Rüku, secde, kavme ve celsede, her uzvun hareketsiz ve sakin olup, bir miktar durmaya **ta'dil-i erkan** denir. Mesela rükuya eğilir eğilmez durmadan kalkılmaz. **Kavme** de öyle, yani rükudan kalkınca biraz beklemek belini dik tutmak gerekir. **Secdeden** kalkınca da öyle. Bunlara ta'dil-i erkan denir. Okumalar hareketsiz olmaya mani değildir. Üç kere tesbih söyleyince otomatikman beklemiş oluyoruz, ayrıca beklenmez. **Kavmede** de Rabbena lekel hamd demekle beklemiş oluyoruz.

Soru: Çok hızlı namaz kılanlar oluyor. Böyle çok hızlı kılınan namaz sahih midir?

CEVAP

Namazı hızlı kılan kimse, eğer kıraati düzgün ise ve **ta'dil-i erkana** da riayet edebiliyorsa, namazları sahih olur. Fakat genel olarak hızlı kılan kimse, ta'dil-i erkana riayet etmez. Kavme ve celsede belini doğrultmaz. Ta'dil-i erkana riayet etmek vaciptir. Namazın vaciplerinden biri bilerek terk edilirse, o namazı tekrar kılmak vacip olur.

Bu bakımdan namazı acele etmeden, farzına, vacibine, sünnet ve edeplerine riayet ederek kılmalıdır. Vesiletün-ncat'taki hadis-i şeriflerden birkaçı şöyle:

(Hırsızların en büyüğü, namazından çalandır. Yani namazın erkanına riayet etmez, rüku ve secdelerini hakkıyla yerine getirmez.)

(Altmış sene, namaz kılip da namazı kabul olmayan şu kimsedir ki, rüku ve secdeleri tamamiyle yerine getirmez.)

(Namaz kılan çok kimse vardır ki, namazlarından onda birden fazla yazılmaz. Herkesin namazında, kalbin hazır olduğu kısımlar yazılır.)

(Kalbin hazır olmadığı namaza, Allahü teâlâ nazar etmez.)

(Namaz, imanın başı, dinin direği, müminin miracı, göğün nuru ve Cehennemden kurtarıcıdır.)

Şu halde dinimizin direği olan namazı kılarken acele etmemeli, gafletten uzak olarak kılmaya çalışmalıdır. (Saadet Yolu)

Ta'dil-İ Erkâna Riayet Etmek

Soru: Ta'dil-i erkan nedir? Tadil-i erkana uyulmazsa ne olur?

CEVAP

Ta'dil-i erkan, namazda **beş yerde** yani **rüku, iki secde, kavme** ve **celsede**, her uzvun hareketsiz ve sakin olup, bir miktar durmak demektir. Tadil-i erkan kasten terk edilirse, **imam-ı Ebu Yusuf**'a göre namaz bozulmuş olur. Tarafeyne yani imam-ı a'zam ile **imam-ı Muhammede** göre, bozulmuş olmaz ise de, vacibin kasten terki dolayısıyla, namazın iadesi vacibdir. Unutarak terk edilince de secde-i sehv gerekir.

İslam Ahlakı kitabında, **ta'dil-i erkana** uymamanın bazı zararları şöyle sıralanıyor:

- 1- Fakirliğe sebep olur.
- 2- Adaletten düşer, şahitliği dinen kabul olmaz.
- 3- Namaz kıldığı yer, kıyamette aleyhine şahitlik eder.
- 4- İmansız ölmeye sebep olur.
- 5- Namazın hırsızı olur.
- 6- Kıldığı namazı, eski bez gibi ahirette yüzüne vurulur.
- 7- Allahü teâlânın merhametinden mahrum olur.
- 8- Diğer ibadetlerin sevabının yok olmasına sebep olur.
- 9- Cahillerin tadil-i erkani terk etmelerine sebep olur. Bu bakımdan, din adamının günah işlemesi daha çok azap çekmeye sebep olur. [Mesela din adamı takkesiz namaz kılsa, cahillere örnek olacağı için diğer insanlardan daha çok kerih iş işlemiş olur.]
- 10- Allahü azım-üş-şanın gazabına düşer olur.
- 11- Şeytanı sevindirmiş olur.
- 12- Cennetten uzak, Cehenneme yakın olur.
- 13- Kendine zulmetmiş olur.
- 14- Sağ ve solundaki meleklerle eziyet etmiş olur.
- 15- **Resulullah** efendimizi üzmüş olur.

16- Bütün mahlukata zararı dokunur. Çünkü o kimsenin günahı sebebiyle, yağmurlar yağmayabilir veya vakitsiz olarak yağmur yağar da, yarar yerine zarar vermiş olur.

Kavme: rükûdan kalkıp dikilmek

Celse: iki secde arasında oturmak

Tumâninet

Soru: Tumâninetin ölçüsü **Hanefi**, **Maliki** ve **Şafii'**de nedir?

CEVAP

Üç mezhepte de aynıdır.

Soru: Namazda ta'dil-i erkâna uymak için, (**Rabbenâ lekel hamd**) dedikten sonra, (**Sübhânallah**) diyecek kadar durmak şart mıdır?

CEVAP

Hayır, şart değildir. Rükûda ve iki secdede ta'dil-i erkân, yani Sübhânallah diyecek kadar durmak vacib, daha çok durmak sünnettir.

Ta'dil-i erkâna riayet etmek için celsede yani iki secde arasında ve kavmede yani rükûdan kalktıktan sonra (**Sübhânallah**) diyecek kadar durmak vacibdir. Rükûdan kalkarken (**Semiallahü limen hamideh**) söyleyip, kavmede de, (**Rabbenâ lekel hamd**) denince, vacib de, sünnet de yerine geliyor. Yani o kadar durulmuş oluyor.

Ta'dil-i erkâna riayet unutulursa, yani (**Sübhânallah**) diyecek kadar durulmazsa, secde-i sehv gerekir.

Kunut tekbiri vacib midir?

Soru: Kunut tekbiri getirmek vacib midir?

CEVAP

Kunut tekbiri İmam-ı a'zama göre vacib, İmameyn'e göre sünnettir. (**Reddü'l-muhtar**, **Bahrü'r-râik**, **Nimet-i İslam**)

Bu tekbir unutulursa secde-i sehv gerekmez. Kunut duaları unutulursa secde-i sehv gerekir.